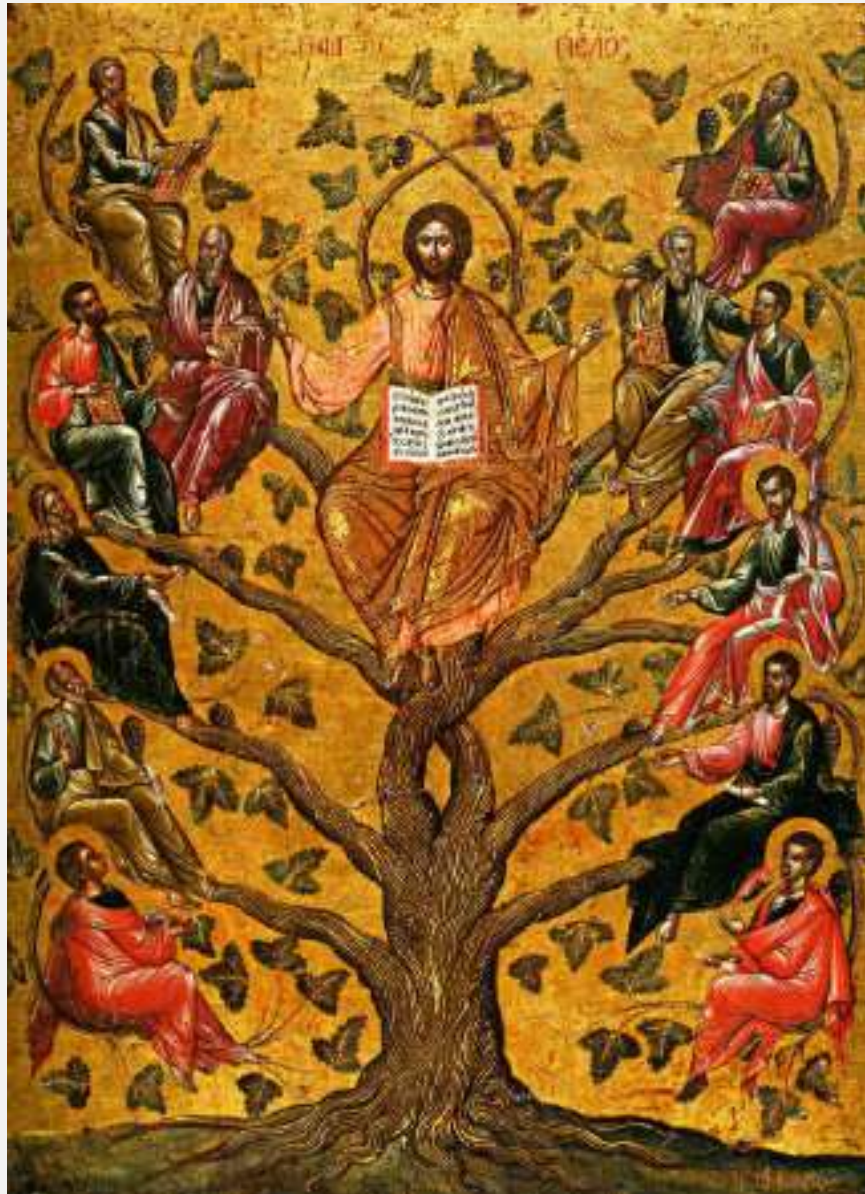

IS-SIGRA TA' JESSE TRADIZZJONI SABIEHA TA' L-AVVENT

DAHLA

Is-sigra ta' Jesse hija tradizzjoni antika religjuza tal-Milied li tigi osservata f'bosta pajjizi fl-Ewropa u fl-Istati Uniti.

Fil-fatt, din id-drawwa hija hafna sekli aktar antika milli tiddekora sigra tal-Milied jew tiekol il-plum pudding.

Is-sigra ta' Jesse hija, essenzjalment, is-sigra tal-familja ta' Gesù. Hija r-rapprezentazzjoni tal-antenati ta' Kristu f'forma ta' sigra, fejn kull fergha tirrapprezenta storja jew figura Bibblika.

Fil-fatt, is-sigar tal-familja moderni originaw mis-sigra ta' Jesse. Fi zminijiet medjevali, il-familji nobbli adottaw it-tradizzjoni li juru l-linja tal-familja taghhom bhala ferghat ta' sigar u jghadduha lid-dixxendenti taghhom.

Min kien Jesse, madankollu? L-isem "Jesse" mhuwiex forma ohra ta' "Gesù," izda pjuttost l-isem ta' missier il-kbir Re Lhudi David. Gesù huwa d-dixxendenti tar-Re David, u Jesse huwa l-ewwel "fergha" tas-sigra tal-familja ta' Gesù.

Illum, is-sigar ta' Jesse jinstabu principalment fil-knisja f'forma ta' sigra regolari b'ornamenti mdendlin fuqha.

Izda, f'zminijiet l-imghoddija, kienu murija kwazi f'kull forma ta' arti, u hafna ezempji sbieh tal-ghageb ghadhom jezistu sal-lum.

IKONA STIL BIZANTIN TAS-SIGRA TA' JESSE

Ghan

Is-Sigra ta' Jesse tintuza biex tghallem lil xi hadd, normalment tfal, jew biex tfakkar l-istorja ta' Kristu. F'zminijiet moderni, il-Kristjani jaqraw storja Bibblika wahda kuljum matul l-istagun tal-Avvent u jzejnu s-sigra b'ornament wiehed sakemm tkun kompletament dekorata.

Minflok ma juru ritratti specifici jew kwotazzjonijiet mill-Bibbja, l-ornamenti tas-sigra ta' Jesse juru rapprezentazzjonijiet simbolici ta' dawn.

Fi zminijiet medjevali, ir-rapprezentazzjonijiet tas-sigar ta' Jesse ghenu lin-nies analfabeti, li kienu komuni dak iz-zmien, jitghallmu l-istorja ta' Gesù.

Origini

Is-sigra ta' Jesse originat fi zminijiet medjevali. Barra minn hekk, xi whud mill-ewwel rapprezentazzjonijiet tal-antenati ta' Gesù ghandhom aktar minn elf sena, datati ghall-1086.

Dawn l-ewwel sigar ta' Gesù nstabu f'manuskrutt illustrat tal-Evangelji fil-Bohemja.

It-tradizzjoni hija bbazata fuq il-profezija ta' Izaija, specifikament fuq is-silta li gejja: 1Ghad tohrog fergha miz-zokk ta' Gesse, ghad tinbet rimja minn gheruqu (Kap 11 vers 1)

Il-"fergha" f'dan il-passagg hija referenza ghal Gesù.

Matul is-sekli, id-dehra tas-sigar ta' Jesse nbidlet diversi drabi. Fi zminijiet medjevali, kienu tipikament murija fuq

tapizzerija, skulturi, jew twieqi tal-hgieg imzejjen li ghadhom jistghu jidhru f'xi knisja.

It-tradizzjoni tas-sigra ta' Jesse giet ippreservata ghal bosta sekli principalment minhabba l-forma li fiha giet rapprezentata l-genealogija ta' Gesù.

It-twieqi tal-hgieg imzejna jdumu hafna, mhux bhall-skultura fl-injam jew manuskritti. Bhala rizultat, l-istorici setghu jsegwi din l-uzanza sal-gheruq taghha.

Maz-zmien, it-twieqi tal-hgieg imzejjen evolwew f'kalendarji tal-Advent li lkoll ahna mdorrijin bihom illum.

Naturalment, hafna kalendarji tal-Avvent moderni ma fihom l-ebda referenza Bibblika. Imma fil-bidu tas-seklu 20, meta kienu ghadhom kemm dehru, il-kalendarji tal-Avvent spiss juru s-sigra ta' Jesse.

Mhux sorprendenti li s-sigra ta' Jesse hadet isimha mill-figura Bibblika ta' Jesse, li kien missier ir-Re David.

Storici u teologi li studjaw it-Testment il-Qadim fi zminijiet medjevali waslu ghal konkluzjoni li Gesù gie mill-linja rjali ta' David ibbazata fuq genealogiji tal-Evangelju minn Matthew 1:1-17 u Luqa 3:23-38.

Jesse kien iben Obed u neputi ta' Ruth. Madankollu, dan probabbilment ma jghidlekx hafna peress li dak kollu li nafu dwar Obed u Ruth hu li kienu antenati ta' Gesù. Huma wkoll murija fuq is-sigra.

Filwaqt li ibnu, David, sar ir-re tal-Izraeliti, Jesse ma kienx nobbli. Minflok, kien bidwi u rghaj tan-naghag li ghex f'Betlem, fejn twieled Kristu.

Skont il-Ktieb ta' Samuel, Jesse kellu tmien itfal, b'David l-izghar. It-tfal l-oħra ta' Jesse mhumex prezenti fis-sigra ta' Jesse, forsi, ghax ma influwenzawx l-istorja ta' Kristu.

Stejjer u Figuri

Is-sigra ta' Jesse għandha 25 simbolu, kull wiehed jirrappreżenta storja specifika jew figura Bibblika. Allura, l-ewwel simbolu huwa l-Art, li tirrappreżenta l-holqien tad-dinja minn Alla rrakkontat f'Genesi 1.

It-tieni simbolu huwa tuffieħ jew sigra bi frott. Kif wiehed jista' jobsor tirrappreżenta l-istorja familjari dwar Adam u Eva u d-dizubbidjenza fil-Gnien ta' Eden, narrata fil-Genesi 2:4-3:24.

It-tielet storja li tinsab fuq is-sigra Jesse huwa r-rakkont ta' Noè u l-ghargħar, simbolizzata minn ornament tar-qawsalla.

F'Genesi 9:13, tintemm l-istorja ta' Noè; Alla pogga qawsalla fis-sema bħala wegħda simbolika li qatt ma jeqred id-dinja b'ghargħar iehor.

Ornament ta' tinda jirrappreżenta l-wegħda ta' Alla lil Abraham li jbierek lilu u d-dixxendenti kollha tieghu. Għaliex tinda tirrappreżenta l-wegħda ta' Alla lil Abraham, tista' tistaqsi? Ftakar fl-ospitalità ta' Abraham lejn barranin li dehru fuq il-bieb tieghu.

Isaak, iben Abraham u wiehed mit-tliet patrijarki tal-Izraeliti, huwa pprezentat b'ornament ta' muntun.

Storja bibblika rapprezentata minn ornament ta' sellun hija maghrufa bhala l-Iskala ta' Gakob. Tirrakkonta li l-patrijarka Jacob ra sellun li jwassal ghas-sema fil-holma tieghu. It-teologi jinterpretaw dan bhala identifikazzjoni tal-fidi ta' Gakob bhala minn fost il-poplu maghzul minn Alla.

Ornament ta' kappa multikulturita jista' jidher stramb ghal nies li mhumex familjari mal-Genesi 37 li jghid: "Issa Izrael kien ihobb lil Guzeppi aktar minn uliedu kollha ghax kien iben li twelidlu meta kien avvanzat fis-snin: u ghamilu kappa ta' hafna kuluri."

Allura, l-ornament jirreferi ghall-kappa moghtija lil Guzeppi, minn missieru Gakobb.

L-ornament ta' l-arbuxell jinharq jissimbolizza l-istorja ta' Mosè, l-iktar profeta importanti fil-Kristjanezmu u fost l-Lhud. L-ornament tal-haruf jirrapprezenta lill-Izraeliti u l-Ghid.

L-ornament ta' zewg tabelli ta' gebel huwa referenza ghall-ghaxar kmandamenti ta' Mosè. Hafna minna, anke dawk li ma qrawx il-Bibbja, huma familjari maghhom – huma l-principji ewlenin tal-Kristjanezmu.

L-immagni tat-tromba tal-qarn tal-muntun tirrapprezenta l-istorja tal-Battalja ta' Geriko, l-ewwel glieda tal-Izraeliti.

L-ornament tal-qamh jissimbolizza lil Ruth, nanna ta' Jesse, u l-istilla b'sitt pozizzjonijiet, maghrufa wkoll bhala l-Istilla ta' David, tirrapprezenta lir-Re David, in-neputi taghha.

L-Istilla ta' David, hija s-simbolu rikonoxxut hafna tal-Gudaizmu fi zminijiet moderni.

L-ornament tat-tempju jirrapprezenta t-Tempju ta' Salamun, l-ewwel tempju f'Gerusalem mibni fl-957 Q.K. Salamun kien iben ir-Re David.

Is-simbolu tan-nar jirrapprezenta l-istorja tal-qassisin ta' Elija u Baal rrakkontata f'Isaija 11:1. Baal kien alla falz meqjum minn xi qassisin fl-Izrael, u l-profeta Elija pprova jispjegalhom li l-qima lil idoli kienet hazina. Hu talab l-ghajnuna lil Alla, u Alla baghat nar mis-sema, u wera lill-poplu l-qawwa tieghu.

Il-profezija ta' Izaija dwar Jesse, li serviet bhala l-origini sigra ta' Jesse, hija rapprezentata minn zokk ta' sigra b'ornament ta' fergha wahda.

L-ornament tal-balena huwa referenza ghall-istorja ta' Gona u l-balena. In-narrattiva ta' din l-istorja ddur madwar il-hsieb li Alla dejjem u kullimkien maghna.

Immagni ta' qoxra ta' arzella tirrapprezenta lil Gwanni l-Battista, li habbar il-wasla ta' Gesù, u ommu Elizabetta tidher bhala omm izzomm tifel. Zakkarija, ir-ragel ta' Elizabetta, huwa rapprezentat b'lapes u karta.

L-ornament tal-gilju abjad jirreferi ghal Marija, omm Gesù, u l-martell tal-mastrudaxxa jissimbolizza lil zewgha, Guzeppi. Gesù nnifsu huwa pprezentat bhala tarbija f'maxtura.

Fl-ahhar, is-sigra ta' Jesse turi rapprezentazzjoni simbolika tat-tlett Ghorrief – stilla tad-deheb, tliet rigali, jew tliet kuruni, u r-raghaj – naghag.

Rapprezentazzjonijiet

Is-Sigra ta' Jesse tista' tigi pprezentata kwazi f'kull mezz li tista' timmagina, minn manuskritti ghal pitturi fuq il-hitan, skulturi arkitettonici, u mozaici.

Is-sigar Jesse tal-hgieg imzejjen l-iktar notevoli u antiki ghadhom jistghu jitgawdew fil-Katidral ta' Chartres (mahluq fl-1140-1150 u rrangat hafna matul is-snin) u fil-York Minster (mahluq madwar is-sena 1170).

Dawn id-depozzjonijiet monumentali tas-sigar ta' Jesse spiss jinkludu biss ftit figuri notevoli minflok il-linja kollha.

L-ewwel sigar ta' Jesse wrew figura kbira ta' Jesse, tipikament rieqed, hdejn tronk ta' sigra. Il-ferghat tas-sigar kienu l-figuri tal-antenati ta' Kristu.

L-istejjer Bibbliki gew mizjuda sekli wara, u l-verzjoni estiza tas-sigra Jesse kisbet popolarità partikolari mal-kalendarji tal-Avvent fis-seklu 20.

In-numru ta' figuri li juru l-ewwel sigar ta' Jesse tvarja b'mod drammatiku. Xi whud juru biss il-figuri principali

fil-linja ta' Kristu; ohrajn juru l-43 generazzjoni kollha bejn Jesse u Gesù.

Zminijiet Moderni

Illum, is-sigar ta' Jesse huma principalment imwahnla f'knisja, spiss f'forma ta' sigra tal-Milied vera jew sigra regolari b'ferghat.

Xi drabi, jintuza banner b'immagni ta' sigra minflok. B'mod iehor, it-tradizzjoni saret inqas sofistikata estetikament izda zammet is-simbolizmu taghha.

Ezempju modern notevoli tas-sigra ta' Jesse jista' jinstab fl-Abbazzija ta' Saint Louis fl-Istati Uniti.

Din l-abbazzija gdida ghandha sigra Jesse bil-hgieg ikkulurit li tirreplika s-sigra famuza tas-seklu 12 fil-Katidral ta' Chartres, Franza. Studenti lokali tal-arti holqu s-sigra f'perjodu ta' aktar minn erba' snin.